

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 03/L- 144

O STANDARDIZACIJI

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 .1 Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O STANDARDIZACIJI

Član 1
Cilj

Ovim zakonom utvrđuju se pravila za odvijanje svih delatnosti standardizacije na nivou Kosova, kao i za organizaciju i funkcionisanje Kosovske agencije za standardizaciju.

Član 2
Oblast primene

1.Ovaj Zakon se primenjuje za izrađene, priznate, usvojene i prihvaćene standarde za oblast privrede, metrologije i industrije.

2.Ovaj Zakon se ne primenjuje za izrađene, prihvaćene i usvojene standarde u oblasti telekomunikacije kao i raznih specifikacija za interne potrebe.

Član 3
Odrednice

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Standardizacija** - dobrovoljna delatnost, koja je rezultat konsenzusa, ostvarena od strane i za same zainteresovane strane se odnosi na postupak pripreme, objavljivanja i sprovođenja standarda, zasnovana na sveobuhvatnosti i transparentnosti;

1.2. **Kosovska agencija za standardizaciju – KAS** - priznata institucija standardizacije u Republici Kosovo, osnovana zakonom, koja je ovlašćena da zastupa Kosovo u homolognim regionalnim i međunarodnim organizacijama;

1.3. **Međunarodna organizacija za standardizaciju** - organizacija za standardizaciju (ISO) koja je otvorena za članstvo za odgovarajuće nacionalne organe svake zemlje;

1.4. **Evropska organizacija za standardizaciju** - Evropski komitet za standardizaciju (CEN), Evropski komitet za standardizaciju na polju elektrotehinke (CENELEC) i Evropski institut telekomunikacionih standarda (ETSI);

1.5. **Standard** - dobrovoljni dokument izrađen konsenzusom i usvojen od strane jednog poznatog organa za standardizaciju koji pruža, za zajedničku i ponovnu upotrebu, pravila, uputstva ili karakteristike za delatnosti ili njihove rezultate, za jedan optimalni nivo regularnosti, u datom kontekstu;

1.6. **Međunarodni standard** - standard koji je usvojen od neke međunarodne organizacije za standardizaciju i koji je dostupan javnosti;

1.7. **Evropski standard (EN)** - dobrovoljni standard usvojen od neke od evropskih organizacija za standardizaciju i koji je dostupan javnosti;

1.8. **Dokument usklađenosti (HD)** - dobrovoljni normativni dokumenat, prihvaćen od jedne od evropskih organizacija za standardizaciju, uz obavezu primene tehničke sadržine na Kosovu i stavljanje van snaga adoptiranih kosovskih standarda i kosovskih normativnih dokumenata koji su u suprotnosti sa evropskim;

1.9. **Usklađeni standard** - svaki evropski standard (EN) ili dokument usklađenosti (HD) usvojen od neke od evropskih organizacija za standardizaciju, u sprovođenju nekog mandata izdatog od strane Evropske komisije, posle konsultacija sa zemljama članica, čiji se brojevi referencije objavljuju u Službenom listu Evropske unije;

1.10. **Kosovski standard** - dokument usvojen od Kosovske agencije za standardizaciju, u skladu sa zahtevima ovog zakona i koji se upisuje slovima (KS);

1.11. **Usklađeni kosovski standard** - svaki kosovski standard kojim je prihvaćen neki usklađeni evropski standard, prema tehničkim pravilima;

1.12. **Dokument standardizacije** - svaki dokument donesen od evropskih i međunarodnih organa usvojen od Kosovske agencije za standardizaciju (KAS), kao što su tehničke specifikacije, tehnički izveštaji, priručnici ili posebni tehnički sporazumi, koji je pristupan javnosti;

1.13. **Program rada na standardizaciji** - program rada Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) koji sadrži elemente delatnosti na standardizaciji za jedan određeni vremenski period;

1.14. **Stručni savet za standarde** - savetodavni organ delegiran od zainteresovanih strana;

1.15. **Tehnički komitet** - dobrovoljna grupa stručnjaka koja deluju u određenim granama za standardizaciju.

1.16. **Kodeks dobre prakse** – upućujući dokument koji proizilazi iz međunarodnih sporazuma namenjenih organima za standardizaciju.

1.17. **Pozivanje na standarde** - pozivanje na standarde koje određuje da je jedan od načina za ispunjenje odgovarajućih zahteva jednog tehničkog pravila sprovođenje standarda, pozivajući se na dodatak pravila.

1.18. **Subjekt** - fizička ili pravna lica

1.19. **Strana od interesa** - pravno ili fizičko lice (univerzitet, privredna komora, privatna kompanija, Agencija za zaštitu životne sredine, poslovno udruženje, predstavnik zaštite potrošača) koje ima određeni odnos sa odgovarajućom institucijom za standardizaciju.

Član 4

Načela i ciljevi standardizacije na Kosovu

1. Načela kosovske delatnosti standardizacije su:

1.1. pravo dobrovoljnog učešća zainteresovanih strana u izradi, donošenju i usvajanju kosovskih standarda, kao i u njihovom dobrovoljnom sprovođenju;

1.2. konsensus zainteresovanih strana za sadržaj kosovskih standarda;

1.3. otvorenost u svim fazama rada na standardizaciji, putem objavljivanja i informisanja javnosti;

1.4. sprečavanje prevladavanja pojedinačnih interesa nad zajedničkim interesom;

1.5. učešće u radu na međunarodnoj i evropskoj standardizaciji, sprovođenju evropskih i međunarodnih standarda kao kosovskih standarda.

Član 5

Polje delatnosti na standardizaciji

1. Delokrug standardizacije ima za cilj da:

- 1.1. podigne nivo sigurnosti proizvoda i postupaka, u funkciji zahteva za očuvanje i poboljšanje kvaliteta življenja, zdravstvene sigurnosti, zaštite sredine i potrošača, osiguravajući zajednička pravila;
- 1.2. promoviše kvalite proizvoda, procesa i raznih usluga prema određenim standardima
- 1.3. da obezbedi racionalno korišćenje materijala i energije kao i efikasnost u radu.
- 1.4. pomogne na otklanjanju tehničkih prepreka u međunarodnoj trgovini.

Član 6

Identifikacija kosovskih standarda

1. Kosovski standardi identifikuju se davanjem brojeva i slova:

1.1. brojevi i slova će sadržati slova “KS” ili zajednicu slova “KS” sa ostalim slovima, prema poreklu, u slučaju sprovođenja evropskih ili međunarodnih standarda.

1.2. deo sa brojevima sadrži broj standarda i godinu njegovog usvajanja.

2. ovi se nazivi ne upotrebljavaju za ostale standarde koji se stvaraju za udruženja ili ostale entitete u Republici Kosovo, osim Kosovske agencije za standardizaciju (KAS).

Član 7

Sprovođenje kosovskih standarda

1. Sprovođenje kosovskih standarda je dobrovoljno.

2. Kosovski standardi su podjednaki za sva fizička i/ili pravna lica, domaća ili strana, koja obavljaju privrednu delatnost u Republici Kosovo.

3. Tehničko pravilo koje sadrži suštinske zahteve, može se pozivati na kosovske standarde ili njihove delove samo kada je to tehničko pravilo u skladu sa direktivama Evropske unije. Standardi na koje se treba pozivati su “Kosovski usklađeni standardi”.

4. Kosovski usklađeni standardi, usvojeni od Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) po savetovanju i na predlog ministarstava i ostalih izvršnih organa, predlažu se Vladi na usvajanje sa spiskom određenih tehničkih pravila. Lista kosovskih usaglašenih

standarda, kao i svako njihovo preispitivanje objavljuje se u Službenom listu. Svako zakonsko pozivanje prema usklađenim kosovskim standardima će imati pokazni karakter.

5. Ministarstva, centralne institucije i organi lokalne vlasti koji pripremaju tehnička pravila koja sadrže pozivanje na kosovske standarde ili na delove tih standarda za sprovođenje na kosovskom nivou, saraduju sa Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) o načinu pozivanja.

6. Pojedino tehničko pravilo će se pozivati na kosovske standarde koji priznaju, usvajaju evropske ili međunarodne standarde, samo ako su ti standardi usvojeni od Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) i ako su objavljeni kao kosovski standardi u nekom od njenih dokumenata.

Član 8 **Kosovska agencija za standardizaciju**

1. Kosovska agencija za standardizaciju je nacionalni organ za standardizaciju Republike Kosovo za izradu, priznavanje, usvajanje, donošenje i objavljivanje standarda u svim sektorima privrede, osim onih u oblasti telekomunikacija.

2. Standardi na polju elektronike su odgovornost komiteta za elektrotehniku, koji funkcioniše unutar Kosovske agencije za standardizaciju (KAS).

3. Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) funkcioniše u sklopu Ministarstva za trgovinu i industriju.

4. Kosovskom agencijom za standardizaciju (KAS) rukovodi načelnik, koji se imenuje i smenjuje na osnovu zakona na snazi.

5. Organizaciona struktura Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) uređuje se podzakonskim aktom.

Član 9 **Zastupanje**

Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) zastupa Republiku Kosovo u Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju (ISO), Međunarodnoj komisiji za elektrotehniku (IEC), u Evropskom komitetu za standardizaciju (CEN) i u Evropskom komitetu za standardizaciju na polju Elektrotehnike (CENELEC) i drugim organizacijama koje su povezane s standardima.

Član 10 **Stručni savet za standardizaciju**

1. Stručni savet za standardizaciju (SSS) je savetodavan organ sastavljen od interesnih stranaka i funkcioniše u okviru Kosovske agencije za standardizaciju.

2. SSS je organ koji tretira programe rada, sastav i upravljanje tehničkim komitetima.
3. U SSS učestvuju predstavnici zainteresovanih strana za standardizaciju.
4. Stručni savet za standardizaciju (SSS) donosi svoj poslovnik i bira predsedavajućeg većinom glasova članova.

Član 11 Tehnički komiteti

1. Tehnički komiteti su grupe stručnjaka standardizacije koji ne učestvuju u unutrašnjim strukturama Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) i koji se angažuju na određenim poljima standardizacije.
2. Tehnički komiteti se stvaraju i raspuštaju na predlog Stručnog saveta za standardizaciju i odlukom načelnika Kosovske agencije za standardizaciju (KAS).
3. Učešće u tehničkim komitetima je dobrovoljno i otvoreno za sve zainteresovane stranke.

Član 12 Učlanjenje

1. Svako pravno ili fizičko lice koje obavlja privrednu delatnost u Republici Kosovo, ima pravo da se učlanjuje u Kosovsku agenciju za standardizaciju (KAS).
2. Prava, obaveze i broj članstva se određuje sporazuma sa zainteresovanim stranama.

Član 13 Nadležnosti

1. Kosovska agencija za standardizaciju vrši sledeće nadležnosti:
 - 1.1. izrađuje i usvaja pravila i postupke rada u delatnosti standardizacije, u sprovođenju delatnosti evropskih organizacija za standardizaciju;
 - 1.2. priprema, usvaja i objavljuje program rada na standardizaciji, u skladu sa interesima stranaka;
 - 1.3. izrađuje, priznaje ili suvaja, donosi, sprovodi, menja, stavlja van snage, objavljuje kosovske standarde i kosovske dokumente standardizacije;
 - 1.4. sprovodi principe i pravila koja se poštuju od evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju;

- 1.5. priprema i vodi bazu podataka o standardima;
- 1.6. priprema i vodi arhivu kosovskih, evropskih i međunarodnih standarda, kao i vrši njihovu prodaju prema zakonu na snazi;
- 1.7. pruža informativne usluge privrednim subjektima koji vrše privrednu delatnost u Republici Kosovo i u inostranstvu;
- 1.8. sprovodi obaveze kao Tačka Oslonca, koje proizilaze kao rezultat sporazuma sa CEFTA-om/OBT o tehničkim barijerama u trgovini i pravilima dobre prakse za izradu, usvajanje i sprovođenje standarda;
- 1.9. sprovodi obaveze koje proizilaze iz izmenjenih direktiva 98/34/EC EU-a, od dana 22.juna 1998.god. u 98/48/EC i direktiva 2006/96 EC "Za davanje informacija na polju standarda i tehničkih pravila i pravila za informisanje društva";
- 1.10. razmenjuje informacije i saraduje na polju standardizacije sa nacionalnim organima drugih zemalja;
- 1.11. organizuje treninge i delatnosti na standardizaciji;
- 1.12. izdaje Bilten i katalog kosovskih standarda u toku prvog tromesečja svake kalendarske godine.
- 1.13. inicira studije, publikacije, iskustva i istraživačke poslove standardizaciji, kao i ostale delatnosti koje su u vezi standardizacije.

Član 14

Izrada, usvajanje, donošenje i objavljivanje kosovskih standarda

1. Svaki subjekt može podneti Kosovskoj agenciji za standardizaciju (KAS) predlog kojem je pridodato odgovarajuće obrazloženje, za izradu, usvajanje i donošenje jednog kosovskog standarda.
2. Postupak izrade, usvajanja i donošenja kosovskih standarda treba da odredi:
 - 2.1. ciljeve koji se trebaju postići iz predloženog standarda;
 - 2.2. faktore i privredni uticaj;
 - 2.3. izvore finansiranja i ekspertize;
 - 2.4. moguće sprovođenje standarda, u sklopu ocenjivanja konformiteta;
 - 2.5. veze sa ostalim standardima.

3. Evropski i međunarodni standardi su spremni za javnu upotrebu nakon njihovog priznavanja ili usvajanja kao kosovskih standarda.
4. Evropski i međunarodni standardi se sprovode na isti način kao i kosovski standardi putem:
 - 4.1. priznavanja, donošenja, usvajanja i pripreme jednog istovetnog teksta sa originalom standarda na službenom jeziku;
 - 4.2. izradom prve stranice na službenom jeziku;
 - 4.3. unošenjem u spisak kao kosovski standardi.
5. Potvrđivanje usvajanja kao kosovski standardi se vrši putem pripreme jednog službenog dokumenta za usvajanje, kao i objavom u periodičnom izdanju Kosovske agencije za standardizaciju (KAS).
6. Priznavanjem ili usvajanjem evropskih standarda kao kosovskih standarda, svaki kosovski standard ili drugi normativni akt, koji je u suprotnosti sa evropskim standardima se stavlja van snage.
7. Postupak za priznanje ili usvajanje evropskih i međunarodnih standarda kao kosovskih standarda se određuje pravilima i postupcima za delatnosti standardizacije, koje se prepisu s pod zakonskim aktina.
8. Izrada, priznavanje ili usvajanje, donošenje i objavljivanje kosovskih standarda se vrši u skladu sa pravilima i postupcima za kosovske delatnosti standardizacije.

Član 15

Izrada, usvajanje i donošenje kosovskih dokumenata standardizacije

1. Kosovski dokumenti standardizacije se izrađuju, usvajaju i donose prema pravilima i postupcima za kosovsku delatnost na standardizaciji.
2. Kosovski dokumenti standardizacije se identifikuju putem imenovanja brojeva i slova;
 - 2.1. imenovanje slovima se samtoji iz slova "DS" (Dokument standardizacije), ili u kombinaciji slova DS i drugih imenovanja slovima, u slučaju priznanja ili usvajanja evropskih ili međunarodnih dokumenata standardizacije;
 - 2.2. imenovanje brojevima se sastoji iz broja dokumenata standardizacije i godine donošenja ili njihovog usvajanja. Ova se imenovanja ne upotrebljavaju za ostale dokumente standardizacije sem kosovskih dokumenata standardizacije.

Član 16

Potvrđivanje, izmena, ponovna izrada i stavljanje van snage kosovskih standarda i kosovskih dokumenata standardizacije

1. Kosovska agencija za standardizaciju (KAS) periodično kontroliše i potvrđuje status kosovskih standarda.
2. Potvrđivanje, izmena, ponovna izrada i stavljanje van snage jednog kosovskog standarda ili jednog kosovskog dokumenta standardizacije se ostvaruje u saglasnosti sa pravilima i postupcima kosovskih aktivnosti standardizacije.

Član 17

Autorsko pravo i pravo prodaje

1. Autorsko pravo za oblik i sadržaj svakog kosovskog standarda ili dokumenta standardizacije pripada Kosovskoj agenciji za standardizaciju (KAS).
2. Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) ima isključivo pravo i intelektualnu svojину za objavljivanje, reprodukciju raspodelu i prodaju projekt standarda i kosovskih standarda, projekt dokumenata i kosovskih dokumenata standardizacije.

Član 18

Izvori finansiranja Kosovske agencije za standardizaciju (KAS)

1. Budžetski prihodi Kosovske agencije za standardizaciju (KAS) se obezbeđuju se iz:
 - 1.1. kosovskog budžeta;
 - 1.2. učešća u programima donatora i/ili projektima koji imaju određene ciljeve finansiranja bilo da su to evropski, međunarodni ili bilo koje druge vrste;
 - 1.3. donacija i grantova stranih fizičkih i/ili pravnih subjekata.

Član 19

Kaznene odredbe

1. Kosovska agencija za standardizaciju (KAS) ima pravo da pokrene sudski postupak protiv fizičkog ili pravnog lica koje obavlja aktivnost u suprotnosti sa članom 17. ovog zakona.
2. Kaznene mere se izriču u skladu sa odredbama Krivičnog zakonika.

Član 20
Prelazne i završne odredbe

1. Kosovski standardi, označeni slovima “SK”, koji su doneti, priznati ili usvojeni pre stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi i nakon stupanja na snagu ovog zakona.
2. U cilju sprovođenja ovog zakona, Ministarstvo trgovine i industrije će doneti podzakonska akta predviđena ovim zakonom.

Član 21

Stupanjem na snagu ovog zakona stavlja se van snage Zakon br. 2004/12 „O standardizaciji“ i Zakon o izmenama i dopunama Zakona br. 2004/12 „O standardizaciji“, br. 02/L-83, kao i druga podzakonska akta koja su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 22
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br. 03/L- 144
30. septembar 2009.god.

Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Jakup KRASNIQI